

Öster Malma 20240916

Via e-post: kn.remissvar@regeringskansliet.se kn.nm@regeringskansliet.se

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDETS SVAR GÄLLANDE KN2023/03476 FÖRSLAG TILL NATIONELL FÖRTECKNING ÖVER INVASIVA FRÄMMANDE ARTER

Sammanfattning

Svenska Jägareförbundet är generellt positiv till den föreslagna nationella listan för invasiva främmande arter och de lagförändringar denna medför, men hade gärna sett många fler arter på listan. Dels hade det varit okontroversiellt, kostnadseffektivt och förebyggande att ta med dörrknackarter, dvs. arter som ännu inte kommit in i landet, från de högsta riskklasserna på listan. Dels borde även arter som redan har kommit in i landet men som ännu inte spritt sig och har stor potential att göra skada tas med på listan, även om arten ännu inte riskklassats eller har en äldre riskklassning där ny kunskap om dess invasivitet inte finns med. Riskklassning, eller omklassning vid ny kunskap om arten, borde rimligtvis ske fortlöpande i de fall en ny art kommer in i landet som visat sig vara invasiv i andra länder. Ett typexempel är stensmård.

Remissvarets struktur

Svenska Jägareförbundet har i svaret följt strukturen i den remiss som skickades ut. 1. Havs- och vattenmyndighetens och Naturvårdsverkets författningsförslag. 2. Övrigt. Vad gäller punkt 1 är endast de paragrafer där Svenska Jägareförbundet har förslag på justeringar medtagna.

1. Havs- och vattenmyndighetens och Naturvårdsverkets författningsförslag

7 b §

Svenska Jägareförbundet anser att förbuden i 7a inte heller ska gälla djur som används i arbetet med utrotnings- eller hanteringsåtgärder på myndighets uppdrag, till exempel Judasdjur.

2. Övriga synpunkter

Fler arter borde föras upp på nationella förteckningen

Svenska Jägareförbundet anser att många fler av de riskklassade arterna i klasserna HI (high impact) och SE (severe impact), bör tas med på den nationella listan. Framför allt arter som ännu inte etablerat sig i landet, men som bedöms ha en stor påverkan om de gör det, borde kunna tas med på listan och därmed minska risken att någon medvetet tar med sig arterna in i landet. Detta vore ett väldigt kostnadseffektivt sätt att förhindra stora framtida ekologiska skador på vår natur.

Även fler arter som befinner sig i ett tidigt etableringsstadium, dvs. arter som finns i landet men inte ännu har hunnit etablera och sprida sig i någon större utsträckning, borde omfattas av förslaget till nationell förteckning. Dessa arter har ofta ännu inte hunnit orsaka några större skador på naturmiljön och att sätta in åtgärder mot dem i ett tidigt skede är ofta kostnadseffektivt och leder till stor nytta för naturmiljön. En sådan art som befinner sig i ett tidigt etableringsstadium i Sverige är stensmård.

Stensmården är ett mårddjur nära besläktad med och väldigt lik den i Sverige naturligt förekommande skogsmården. Stensmården förekommer i större delen av södra och i hela mellersta Europa med en vidare utbredning österut över stora delar av Asien till Kina. Stensmården föredrar, jämfört med skogsmården, mer öppen terräng och är i högre grad anpassad till människans miljöer som jordbruksmark, strandängar, byar, större samhällen men även städer. Den uppehåller sig alltså gärna i eller i anslutning till människlig infrastruktur, dock inte enbart. Det finns inga bevis för att stensmården historiskt har förekommit naturligt i Sverige. Det första belagda fyndet härstammar från 2018 då en stensmård blev skjuten i ett hönsbarn i Fjälkinge, Skåne. Utökade efterforskningar resulterade i ytterligare fynd i samma område, de tidigaste från 2014. Men trots kontakter med i geografiskt närliggande yrkesjägare och att intensiva kampanjer i bl.a. jakt- såväl som rikstäckande media resulterade i hundratals tips från allmänheten från hela södra och mellersta Sverige återfanns inte, och har hittills inte heller återfunnits, några belagda fynd utanför ett litet område runt Bromölla, nordöstra Kristianstad och västra Sölvesborg i nordöstra Skåne, en population som fortfarande är möjlig att urota med relativt små medel. Mest sannolikt har en dräktig hona kommit till Sverige "liftades" med en lastbil eller liknade från Centraleuropa eller Danmark.

Ett flertal studier från Nederländerna från 2020 och framåt visar att stensmården har allvarlig påverkan på markhäckade fåglar, deras ägg och till och med hela populationers fortsatta överlevnad. Endast 13-26 procent av kameraövervakade bon av rödspov och tofsvipa klarade sig till kläckning vilket är otillräckligt för arternas överlevnad. Baserat på övervakningsbilderna var stensmården den största orsaken till äggpredationen med nästan 50 procent. Detta bekräftades även med hjälp av DNA-teknik. Dessutom överlevde endast fyra procent av de kläckta kycklingarna. De flesta blev offer för rovdjur. Rovdäggdjur var vanligare predatorer än rovfåglar, och bland däggdjuren dominerade stensmården. Vissa individer var effektivare än andra. En märkt stensmård som följdes prederade åtta vadarbon, två rödspovs-kycklingar och en vuxen strandskata. Strandängarna där

Svenska Jägareförbundet

forskningen genomfördes är väldigt liknande de strandängar dikt an stenmårdens utbredningsområde i Sverige, där en av fastlandets viktigaste förekomster av den starkt hotade rödspöven finns.

Riskklassning, eller omklassning vid ny kunskap om en art, borde rimligtvis ske fortlöpande i de fall en ny art kommer in i landet som visat sig vara uppenbart invasiv i andra länder. Arten bör dessutom omgående föras upp på den nationella listan om den befunnits utgöra ett stort hot även för den svenska biodiversiteten i den nya riskklassningen. Nödåtgärder i form av förbud är inte tillräckligt i dessa fall, det är för sent, och att vänta flera år på en ny schemalagd riskklassning och efterföljande beslut om den ska tas upp på den nationella listan för att effektivt kunna utrota den är allt annat än skyndsamt eller proaktivt. Försiktighetsprincipen bör i fall som dessa gälla.

För Svenska Jägareförbundet

Åke Granström
Vice Generalsekreterare

Fredrik Dahl
Vetenskaplig projektledare
Invasiva Arter